



Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi 36 (Ek Sayı 3)  
Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation 36 (Supp 3)

---

## **2. ULUSLARARASI KATILIMLI PEDIATRİ VE PEDIATRİK NÖROLOJİDE YAKLAŞIMLAR SEMPOZYUMU ÖZET BİLDİRİ KİTAPÇIĞI**

---

25-26 Mayıs 2024

Ufuk Üniversitesi Rıdvan Ege Salonu, Ankara-Türkiye



TÜBİTAK

2223-B Yurt İçi Bilimsel Etkinlik Düzenleme  
Desteği Programı



## 2. Uluslararası Katılımlı Pediatri ve Pediatrik Nörolojide Yaklaşımlar Sempozyumu

**25 - 26 Mayıs 2024**

📍 **Ufuk Üniversitesi Rıdvan Ege Salonu**

### Sempozyum Başkanları

Prof. Dr. Aynur Ayşe KARADUMAN  
Prof. Dr. F. Müjgan SÖNMEZ

### Sempozyum Sekreteri

Uzm. Fzt. Demet ÖZTÜRK

### Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Aynur Ayşe KARADUMAN  
Prof. Dr. F. Müjgan SÖNMEZ  
Prof. Dr. F. Dilara İÇAĞASIOĞLU  
Prof. Dr. Fatma ÖZ  
Prof. Dr. Demet SOYLU  
Doç. Dr. Numan DEMİR  
Dr. Öğr. Üyesi Azize Reda TUNÇ  
Öğr. Gör. Başak Çağla ARSLAN  
Arş. Gör. Demet ÖZTÜRK



**2. ULUSLARARASI KATILIMLI PEDIATRİ VE PEDIATRİK NÖROLOJİDE YAKLAŞIMLAR SEMPOZYUMU**

25-26 Mayıs 2024

Ufuk Üniversitesi Rıdvan Ege Salonu, Ankara

**SEMPOZYUM BAŞKANLARI**

Prof. Dr. Aynur Ayşe Karaduman

Prof. Dr. F. Müjgan Sönmez

**SEMPOZYUM SEKRETERİ**

Uzm. Fzt. Demet Öztürk

**DÜZENLEME KURULU**

SIRA NO	ÜNVANI	ADI-SOYADI	KURUM/KURULUŞ	BÖLÜM
1	Prof. Dr.	Aynur Ayşe Karaduman	Lokman Hekim Üniversitesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
2	Prof. Dr.	F. Müjgan Sönmez	Müjgan Sönmez Kliniği	Pediyatrik Nöroloji
3	Prof. Dr.	F. Dilara İçağasıoğlu	Üsküdar Üniversitesi	Pediyatrik Nöroloji
4	Prof. Dr.	Fatma Öz	Lokman Hekim Üniversitesi	Hemşirelik Bölümü
5	Prof. Dr.	Demet Soylu	Lokman Hekim Üniversitesi	Tıp Fakültesi
6	Doç. Dr.	Numan Demir	Hacettepe Üniversitesi	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi
7	Dr. Öğr. Üyesi	Azize Reda Tunç	Lokman Hekim Üniversitesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
8	Öğr. Gör.	Başak Çağla Arslan	Lokman Hekim Üniversitesi	Ergoterapi Bölümü
9	Arş. Gör.	Demet Öztürk	Lokman Hekim Üniversitesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

**BİLİMSEL KURUL**

SIRA NO	ÜNVANI	ADI-SOYADI	KURUM/KURULUŞ	BÖLÜM
1	Dr. Fzt.	Aynur Ayşe Karaduman	Lokman Hekim Üniversitesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
2	Dr.	F. Müjgan Sönmez	Müjgan Sönmez Kliniği	Pediyatrik Nöroloji
3	Dr.	Pratibha Singhi	The International Child Neurology Association, Amrita Hospital Faridabad	Pediyatrik Nöroloji
4	Dr.	Sunit Singhi	Amrita Institute of Medical Sciences	Pediyatrik Nöroloji
5	Dr.	F. Dilara İçağasıoğlu	Üsküdar Üniversitesi	Pediyatrik Nöroloji
6	Dr.	Demet Soylu	Lokman Hekim Üniversitesi	Tıp Fakültesi
7	Dr. Fzt.	Numan Demir	Hacettepe Üniversitesi	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi
8	Dr. Fzt.	Seren Serel Arslan	Hacettepe Üniversitesi	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi
9	Dr. Fzt.	Azize Reda Tunç	Lokman Hekim Üniversitesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
10	Dr.	Halil İbrahim Aydın	Başkent Üniversitesi	Tıp Fakültesi
11	Dr.	Hasan Özen	Hacettepe Üniversitesi	Tıp Fakültesi
12	Dr.	Rıdvan Akın	Lösante Çocuk Nörolojisi Kliniği	Pediyatrik Nöroloji
13	Dr.	Mehmet Canpolat	Erciyes Üniversitesi	Tıp Fakültesi
14	Dr.	Türkan Uygur Şahin	Altınbaş Üniversitesi	Tıp Fakültesi
15	Dr.	Hamit Özyürek	Bilkent Şehir Hastanesi	Pediyatrik Nöroloji
16	Dr.	Arzu Yılmaz	Zekai Tahir Burak Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Tıp Fakültesi

## BİLİMSEL PROGRAM

<b>25 Mayıs 2024 Cumartesi</b>	
09.00-09.30	<b>Açılış Konuşmaları</b>
<b>I. OTURUM (09.30-12.00)</b> Oturum Başkanları: Dr. A. Ayşe KARADUMAN, Dr. F. Müjgan SÖNMEZ	
09.30-10.30	<b>CNS Infections</b> <i>Dr. Pratibha SINGHI</i>
10.30-11.30	<b>Neurocritical Care</b> <i>Dr. Sunit SINGHI</i>
11.30-12.00	<b>Santral Sinir Sistemi Enfeksiyonlarından Korunma – Aşı</b> <i>Dr. Demet SOYLU</i>
12.00-13.00	Öğle arası ve Poster sunumları
<b>II. OTURUM (13.00-14.30)</b> Oturum başkanları: Dr. F. Dilara İÇAĞASIOĞLU, Dr. Demet SOYLU	
13.00-13.20	<b>Vitamin B12 ve Nöroloji</b> <i>Prof. Dr. F. Dilara İÇAĞASIOĞLU</i>
13.20-13.40	<b>Dermatolojik Bulgular İle Gelen Nörometabolik Hastalıklara Yaklaşım</b> <i>Dr. Halil İbrahim AYDIN</i>
13.40-14.00	<b>Serebral Palside Beslenme ve Beslenme Bozukluklarına Yaklaşım</b> <i>Dr. Hasan ÖZEN</i>
14.00-14.30	<b>Serebral Palsi ve Yutma Problemlerine Yaklaşım</b> <i>Doç. Dr. Numan Demir</i>
14.30-15.00	Kahve Arası
<b>III. OTURUM (15.00-16.30)</b> Oturum Başkanları: Dr. Rıdvan AKIN, Dr. Mehmet CANPOLAT	
15.00-15.20	<b>Baş Ağrılı Hastaya Yaklaşım</b> <i>Dr. Mehmet CANPOLAT</i>
15.20-15.40	<b>Febril Konvülsiyon, Etiyoloji ve Tedavi Yaklaşımları</b> <i>Dr. Rıdvan AKIN</i>
15.40-16.00	<b>Serebral Palsi ve İnflamasyon İlişkisi</b> <i>Dr. Türkan Uygur ŞAHİN</i>
16.00-16.30	<b>Serebral Palside Rehabilitasyon</b> <i>Dr. Fzt. Azize Reda TUNÇ</i>
16.30-17.00	Kahve Arası
<b>SÖZEL SUNUMLAR (17.00-18.00)</b> Oturum Başkanları: Dr. Hamit ÖZYÜREK, Dr. Arzu YILMAZ	
18.00-18.30	<b>Kapanış</b> Dr. Ayşe KARADUMAN
<b>26 Mayıs 2024 Pazar</b>	
09.00-09.30	<b>Açılış Konuşmaları</b>
<b>OLGU SUNUMLARI (09.30-12.00)</b> Oturum Başkanları: Dr. A. Ayşe KARADUMAN, Dr. F. Müjgan SÖNMEZ, Dr. Aycan ÜNALP	
12.00-12.30	Tartışma ve Kapanış

## SÖZEL BİLDİRİLER

- S01. **Duchenne Musküler Distrofi Tanılı Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Stresle Baş Etme Tarzları, Sosyal Destek Algıları, Psikiyatrik Belirtileri Ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi**  
Başak Çağla Arslan, Fatma Öz, Demet Öztürk, Azize Reda Tunç, Fatma Müjgan Sönmez, Aynur Ayşe Karaduman
- S02. **Frontal Lob Epilepsili Çocuklarda Beyin Hacminin Değerlendirilmesi**  
Berrin Çavuşoğlu, Çiğdem Özer Gökaslan, Dilek Çavuşoğlu
- S03. **Vitamin B12 Eksikliği Olan Hastaların Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi**  
Zeynep Yeşildağ, Dilek Çavuşoğlu, Özge Vural, Hilal Susam Şen, İbrahim Eker
- S04. **Spastik Serebral Palsili Çocukların Ebeveynlerinin Öz Yeterlilik Düzeyleri İle Aktive Ve Katılım Kısıtlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**  
Elif Asan, Seda Nur Kemer, Ayşe Karaduman
- S05. **Düşük Ve Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Çocukların Anlatı Becerilerinin Karşılaştırılması**  
Elif Karadayı, Bünyamin Çıldır
- S06. **Duchenne Musküler Distrofili Çocuklarda Uyku Kalitesinin Çift Görev Performansına Etkisinin İncelenmesi**  
İrem Akar, İpek Gürbüz, Öznur Yılmaz, Numan Bulut
- S07. **Nörogelişimsel Açıdan Riskli Preterm Bebek Annelerinin Bebeklerini Beslemeyle İlgili Bilgi, Tutum Ve Uygulamalarının İncelenmesi**  
Seda Nur Kemer, Nilay Çömük Balcı, Selen Serel Arslan
- S08. **Çocuklarda Çiğneme Ve Yutma Problemleri İle Bakım Verme Yükü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**  
Sena Nur Beğen, Selen Serel Arslan
- S09. **Farklı Odyoloji Kliniklerinde Çalışan Odyologların Takip Ettiği Hasta Protokolleri: Nitel Araştırma**  
Şule Çekiç, Sümeyye Nur Acar, Zeynep Kırılmaz
- S10. **Özel Gereksinimli Bireyler İle Çalışan Öğretmenlerin /Terapistlerin Çocuklardaki Yaratıcılık Algısı İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi**  
Bahar Oba

## SÖZEL BİLDİRİLER

S01

### Duchenne Musküler Distrofi Tanılı Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Stresle Baş Etme Tarzları, Sosyal Destek Algıları, Psikiyatrik Belirtileri ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi

Başak Çağla Arslan<sup>1</sup>, Fatma Öz<sup>2</sup>, Demet Öztürk<sup>3</sup>, Azize Reda Tunç<sup>3</sup>, Fatma Müjgan Sönmez<sup>4</sup>, Aynur Ayşe Karaduman<sup>1,3</sup>

<sup>1</sup>Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara

<sup>2</sup>Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara

<sup>3</sup>Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara

<sup>4</sup>Prof. Dr. Müjgan Sönmez Çocuk Nöroloji Kliniği, Ankara

**Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Duchenne musküler distrofi (DMD) tanılı çocuğu olan ebeveynlerin stresle baş etme tarzları, sosyal destek algıları, psikiyatrik belirtileri ve aralarındaki ilişkiyi incelemektir.

**Yöntemler:** Çalışmaya toplamda 139 ebeveyn (105 anne, 34 baba) katıldı. Çalışmaya katılan ebeveynlerin özellikleri demografik bilgi formu, stresle baş etme tarzları Stresle Başetme Ölçeği, algıladıkları sosyal destekleri Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, psikiyatrik semptomları ise Kısa Semptom Envanteri (KSE) ile değerlendirildi.

**Bulgular:** Stresle başa çıkma tarzlarından iyimser yaklaşım tarzını daha çok kullanan ebeveynlerin anksiyete ( $p=0,000$ ;  $r=-0,427$ ), depresyon ( $p=0,000$ ;  $r=-0,370$ ), olumsuz benlik ( $p=0,000$ ;  $r=-0,410$ ), somatizasyon ( $p=0,000$ ;  $r=-0,339$ ) ve hostilete ( $p=0,000$ ;  $r=-0,428$ ) puanlarının azaldığı, çaresiz yaklaşım tarzını kullanan ebeveynlerde anksiyete ( $p=0,000$ ;  $r=0,313$ ), depresyon ( $p=0,000$ ;  $r=0,388$ ) ve olumsuz benlik ( $p=0,000$ ;  $r=0,327$ ) puanlarının arttığı görüldü. Ebeveynlerin anksiyete seviyesinin, arkadaş ve özel kişi desteklerini de negatif yönde etkilediği görüldü. Stresle başa çıkmada iyimser yaklaşım tarzına sahip bireylerin aile ( $p=0,011$ ;  $r=0,214$ ), arkadaş ( $p=0,005$ ;  $r=0,236$ ) ve özel kişiye ( $p=0,004$ ;  $r=0,241$ ) yönelik algıladıkları sosyal desteğin pozitif yönde artış gösterdiği görüldü.

**Sonuç:** Bu çalışmanın bulguları, DMD'li ailelerin ruh sağlıklarının iyileştirilmesindeki önemini altını çizmede, etkili baş etme stratejilerinin ve algılanan sosyal destek sistemlerinin bilinmesi gerekliliğinin önemini vurgulamaktadır. Böylece, DMD tanısı almış çocukların ebeveynlerinin karşılaştıkları zorluklarla etkili baş etmeleri için beceriler kazandırılması ve sosyal destek ağlarının güçlendirilmesinin psikiyatrik belirtilerin ortaya çıkmasını önleyecektir. Ayrıca, bu belirtilerin erken tespiti ve bu belirtilerle baş etmede etkili yöntemlerin

ve destek sistemlerinin geliştirilmesi, bu bireylerin yaşam kalitesini önemli ölçüde artıracakı düşünülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** DMD, Psikososyal, Sosyal Destek, Stres

### An Investigation of Stress Coping Styles, Social Support Perceptions, Psychiatric Symptoms and the Relationship Between Them in Parents of Children Diagnosed with Duchenne Muscular Dystrophy

Başak Çağla Arslan<sup>1</sup>, Fatma Öz<sup>2</sup>, Demet Öztürk<sup>3</sup>, Azize Reda Tunç<sup>3</sup>, Fatma Müjgan Sönmez<sup>4</sup>, Aynur Ayşe Karaduman<sup>1,3</sup>

<sup>1</sup>Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Ankara

<sup>2</sup>Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara

<sup>3</sup>Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Ankara

<sup>4</sup>Prof. Dr. Müjgan Sönmez, Pediatric Neurology Clinic, Ankara

**Purpose:** The aim of this study was to examine stress coping styles, perceptions of social support, psychiatric symptoms and the relationship between them in parents with children diagnosed with Duchenne muscular dystrophy (DMD).

**Methods:** A total of 139 parents (105 mothers, 34 fathers) participated in the study. The characteristics of the parents were assessed using a demographic information form, their coping styles were assessed using the Coping with Stress Scale, their perceived social support was assessed using the Perceived Social Support Scale, and their psychiatric symptoms were assessed using the Brief Symptom Inventory (BSI).

**Results:** Anxiety ( $p=0,000$ ;  $r=-0,427$ ), depression ( $p=0,000$ ;  $r=-0,370$ ), negative self ( $p=0,000$ ;  $r=-0,410$ ), somatization ( $p=0,000$ ;  $r=-0,339$ ) and hostility ( $p=0,000$ ;  $r=-0,428$ ) scores decreased, while anxiety ( $p=0,000$ ;  $r=0,313$ ), depression ( $p=0,000$ ;  $r=0,388$ ) and negative self ( $p=0,000$ ;  $r=0,327$ ) scores increased in parents using the helpless approach style. It was also observed that parents' anxiety level negatively affected their support from friends and special people. It was seen that the social support perceived by individuals with an optimistic approach to coping with stress towards family ( $p=0,011$ ;  $r=0,214$ ), friends ( $p=0,005$ ;  $r=0,236$ ) and private person ( $p=0,004$ ;  $r=0,241$ ) increased positively.

**Conclusion:** The findings of this study emphasize the importance of knowing effective coping strategies and perceived social support systems in underlining the importance of improving the mental health of families with DMD. Thus, providing parents of children diagnosed with DMD with

skills to cope effectively with the challenges they face and strengthening their social support networks will prevent the emergence of psychiatric symptoms. Moreover, early detection of these symptoms and development of effective methods and support systems to cope with these symptoms will significantly improve the quality of life of these individuals.

**Keywords:** DMD, Psychosocial, Social Support, Stress

## S02

### Frontal Lob Epilepsili Çocuklarda Beyin Hacminin Değerlendirilmesi

Berrin Çavuşoğlu<sup>1</sup>, Çiğdem Özer Gökaslan<sup>2</sup>, Dilek Çavuşoğlu<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Medikal Fizik Anabilim Dalı, İzmir

<sup>2</sup>Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Nöroloji Bilim Dalı, Afyon

<sup>3</sup>Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Radyoloji Anabilim Dalı, Afyon

**Amaç:** Frontal lob epilepsisi (FLE), lokalizasyona bağlı epilepsinin ikinci en yaygın türüdür; ancak FLE'nin yapısal bulguları önceki pediatrik görüntüleme çalışmalarında tutarlı değildi. Bu çalışmada FLE ile sağlıklı kontroller arasındaki hacim değişikliklerini araştırdık.

**Yöntemler:** Üç boyutlu T1 ağırlıklı beyin manyetik rezonans görüntüleme taramaları olan FLE tanısı alan 13 çocuk (ortalama yaş: 10,15 ± 4,18 yıl) ile yaş ve cinsiyet açısından eşleştirilmiş 18 sağlıklı kontrol (ortalama yaş: 12,06 ± 3,73 yıl) çalışmaya alındı. Kortikal beyin hacimleri SPM12 (Statistical Parametric Mapping) ve CAT12 (Computational Anatomy Toolbox) yazılımları kullanılarak değerlendirildi. Gri cevher hacmindeki istatistiksel grup farklılıkları, yaş, cinsiyet ve toplam intrakraniyel hacmin ortak değişkenler olduğu tam faktöriyel modelle test edildi.

**Bulgular:** Tüm beyin grup karşılaştırmalarında, FLE'de bilateral medial frontal korteks, sol inferior temporal girus ve postsentral girus ve sağ serebellum dış kısmında gri cevher hacmi anlamlı derecede düşüktü ( $p < 0,001$ , çoklu karşılaştırmalar için düzeltilmemiş).

**Sonuç:** Bu çalışma, FLE tanılı çocuklarda frontal korteks ve ekstra-frontal bölgelerde daha düşük gri cevher hacimlerine sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular FLE'nin frontal korteksin ötesindeki alanları etkilediğini vurgulamaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Çocuk, Frontal Lob Epilepsisi, Manyetik Rezonans Görüntüleme, Voksel Tabanlı Morfometri

### Evaluation of Brain Volume in Children with Frontal Lobe Epilepsy

Berrin Çavuşoğlu<sup>1</sup>, Çiğdem Özer Gökaslan<sup>2</sup>, Dilek Çavuşoğlu<sup>3</sup>

<sup>1</sup> Department of Medical Physics, Institute of Health Sciences, Dokuz Eylül University, Izmir

<sup>2</sup> Department of Radiology, Faculty of Medicine, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyon

<sup>3</sup> Department of Pediatric Neurology, Faculty of Medicine, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyon

**Purpose:** Frontal lobe epilepsy (FLE) is the second most common type of localization-related epilepsy; however, the structural findings of FLE were not consistent in previous pediatric imaging studies. In this study, we investigated the volume changes between FLE and healthy controls.

**Methods:** Thirteen children diagnosed with FLE (mean age: 10.15 ± 4.18 years) and 18 age- and sex-matched healthy controls (mean age: 12.06 ± 3.73 years) with three-dimensional T1-weighted brain magnetic resonance imaging scans were studied. Cortical brain volumes were assessed using SPM12 (Statistical Parametric Mapping) and CAT12 (Computational Anatomy Toolbox) software. The statistical group differences in grey matter volume were tested with the full factorial model with age, sex, and total intracranial volume as covariates.

**Results:** In the whole brain group comparisons, the gray matter volume in FLE was significantly lower in the bilateral medial frontal cortex, left inferior temporal gyrus and postcentral gyrus, and right cerebellum exterior ( $p < 0.001$ , uncorrected for multiple comparisons).

**Conclusion:** This study shows that children diagnosed with FLE have smaller gray matter volumes in the frontal cortex and extra-frontal regions. These findings highlight that FLE affects areas beyond the frontal cortex.

**Keywords:** Children, Frontal Lobe Epilepsy, Magnetic Resonance Imaging, Voxel-Based Morphometry

## S03

### Vitamin B12 Eksikliği Olan Hastaların Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi

Zeynep Yeşildağ<sup>1</sup>, Dilek Çavuşoğlu<sup>2</sup>, Özge Vural<sup>3</sup>, Hilal Susam Şen<sup>3</sup>, İbrahim Eker<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Afyon, Türkiye

<sup>2</sup>Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatrik Nöroloji Anabilim Dalı, Afyon, Türkiye

<sup>3</sup>Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatrik Hematoloji ve Onkoloji Anabilim Dalı, Afyon, Türkiye

**Amaç:** B12 Vitamini, sinir sistemi de dahil olmak üzere vücuttaki çeşitli sistemleri etkileyen başlıca vitaminlerden biridir. B12 vitamini eksikliği çocuklarda çeşitli nörolojik semptomlara neden olur. Bu çalışma ile nörolojik ve diğer semptomlarla başvuran hastalarda B12 vitamini eksikliğini tanımlanması, laboratuvar parametrelerinin ve B12 vitamini tedavisine klinik yanıtın değerlendirilmesi amaçlandı.

**Yöntemler:** Bu çalışma Ocak 2016-Mayıs 2020 tarihleri arasında B12 vitamini eksikliğine bağlı nörolojik ve diğer sistem bulguları gösteren çocuklarda yapıldı. Serum B12 vitamini düzeyi 200 pg/mL'nin altında olan hastalar çalışmaya dahil edildi. Tedavi paranteral veya oral B12 vitamini tedavisinden oluşuyordu.

**Bulgular:** Hastaların yaş ortalaması 6,4 olup %49'u (n=102) kadın, %51'i (n=106) erkekti. En sık sistem tutulumu sinir sistemi (%61) olarak belirlendi ve en sık görülen semptom baş ağrısıydı. Tedavi öncesi ve tedavi sonrası B12 vitamini düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi (p<0,001). İki yaş altı infantlarda ciddi B12 vitamini eksikliği daha sık görüldü (p:0,018). Oral ve parenteral B12 tedavisi alan gruplar arasında tedaviye yanıt açısından istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (p:0,22).

**Sonuç:** Bu çalışmada B12 vitamini eksikliğinde hem oral hem de parenteral tedavilerin etkili olduğu ortaya konmuştur. Çocuklarda B12 vitamini eksikliğinde güvenli olması nedeniyle oral tedavinin parenteral tedaviye karşı bir seçenek olabileceğini söyleyebiliriz.

**Anahtar Kelimeler:** Vitamin B12 Eksikliği, Tedavi, Çocuk.

### Retrospective Evaluation of Patients with Vitamin B12 Deficiency

Zeynep Yeşildağ<sup>1</sup>, Dilek Çavuşoğlu<sup>2</sup>, Özge Vural<sup>3</sup>, Hilal Susam Şen<sup>3</sup>, İbrahim Eker<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Department of Pediatrics, Faculty of Medicine, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyon, Turkey

<sup>2</sup>Department of Pediatric Neurology, Faculty of Medicine, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyon, Turkey

<sup>3</sup>Department of Pediatric Hematology and Oncology, Faculty of Medicine, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyon, Turkey

**Purpose:** Vitamin B12 is one of the major vitamins that impress diverse systems in the body, including the nervous system. Vitamin B12 deficiency causes a range of neurological symptoms in children. With this study, it was aimed to define the vitamin B12 deficiency of patients who were admitted with neurological and other symptoms and to evaluate the laboratory parameters and clinical response to vitamin B12 treatment.

**Methods:** This study was conducted in children who showed with neurological and other system findings due to vitamin B12 deficiency from January 2016 to May 2020. Patients with serum vitamin B12 levels lower than 200 pg/mL were included. Treatment consisted of paranteral or oral vitamin B12 therapy.

**Results:** The mean age of the patients was 6.4 years, and 49% (n=102) were female and 51% (n=106) were male. The most common system involvement was determined nervous system (61%) and the most common symptom was headache. It was determined that there was a statistically significant difference between pre-treatment and post-treatment vitamin B12 level (p<0.001). Severe vitamin B12 deficiency was more common in infants under two years of age (p:0.018). There was no statistically significant difference in treatment response between the groups receiving oral and parenteral B12 treatment (p:0.22).

**Conclusion:** In this study, both oral and parenteral therapies were represented to be effective in vitamin B12 deficiency. We can suggest that oral therapy may be a choice versus parenteral therapy because it is safe in vitamin B12 deficiency in children.

**Keywords:** Vitamin B12 Deficiency, Treatment, Children.

## S04

**Spastik Serebral Palsili Çocukların Ebeveynlerinin Öz Yeterlilik Düzeyleri ile Aktive ve Katılım Kısıtlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**Elif Asan<sup>1</sup>, Seda Nur Kemer<sup>2</sup>, Ayşe Karaduman<sup>1</sup><sup>1</sup>Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Samsun**Amaç:** Spastik Serebral Palsi (SP)'li çocukların ebeveynlerinin öz yeterlilik düzeyleri ile aktivite ve katılım kısıtlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.**Yöntemler:** Bu çalışma kesitsel-tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmaya, 17 spastik SP'li çocuk (n=7 kız, n=10 erkek, ortalama yaş: 15,82±1,97) ve ailesi dahil edilmiştir. SP'li çocukların aktive ve katılım kısıtlılıkları Pediatrik Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçütü (WeeFIM) ve Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (Pediatric Quality of Life Inventory-PedsQL) ile değerlendirilmiştir. Ebeveynlerin öz yeterliliği ise Aile Öz Yeterlilik Formu (AÖYF) ile değerlendirilmiştir.**Bulgular:** Çalışmamıza katılan tüm SP'li çocukların fizyoterapi aldığı ve ev programı uyguladığı bununla birlikte ev programını %94,11 oranında annenin uyguladığı görülmüştür. Babaların eğitim düzeyinin annelerin eğitim düzeyinden daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0,05). AÖYF ile WeeFIM ve PedsQL skorları arasında korelasyon bulunmamıştır (p>0,05). AÖYF skorları ile anne ve baba eğitim düzeyi arasında pozitif yönlü orta düzeyde korelasyon bulunmuştur (p<0,001, sırasıyla r=0,629, r=0,558). Ayrıca WeeFIM ile PedsQL skorları arasında negatif yönlü yüksek düzeyde korelasyon olduğu saptanmıştır (p<0,001, r=-0,822).**Sonuç:** Çalışmamız annelerin eğitim düzeylerinin babalara göre daha düşük olduğunu, bununla birlikte her iki ebeveynin eğitim durumunun öz yeterlilikle ilişkisini ortaya koymuştur. Ebeveyn öz yeterliliğini artırmak için eğitim politikalarının gözden geçirilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca SP'li çocukların yaşam kalitesinin artırılması için günlük yaşamda bağımsızlığını arttıracak yaklaşımların kullanılması tavsiye edilmektedir.**Anahtar Kelimeler:** Aktivite, Ebeveyn, Katılım, Öz Yeterlilik, Serebral Palsi**Examining the Relationship Between Self-Efficacy Levels of Parents of Children with Spastic Cerebral Palsy and Their Activity and Participation Restrictions**Elif Asan<sup>1</sup>, Seda Nur Kemer<sup>2</sup>, Ayşe Karaduman<sup>1</sup><sup>1</sup>Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Ankara<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Samsun**Purpose:** The examination of the relationship between the self-efficacy levels of parents of children with spastic cerebral palsy (CP) and their activity and participation restrictions.**Methods:** This study is a cross-sectional descriptive research. The study included 17 children with spastic CP (n=7 females, n=10 males, mean age: 15.82±1.97) and their families. The activity and participation restrictions of children with CP were assessed using the Pediatric Functional Independence Measure (WeeFIM) and the Pediatric Quality of Life Inventory (PedsQL). Parental self-efficacy was assessed using the Family Self-Efficacy Scale (FSES)."**Results:** All of the children with CP participating in our study received physiotherapy and followed a home program, with the home program being implemented by mothers in 94.11% of cases. It was observed that fathers had a higher level of education compared to mothers (p < 0.05). No correlation was found between FSES scores and WeeFIM and PedsQL scores (p > 0.05). There was a positive moderate correlation between FSES scores and maternal and paternal education levels (p < 0.001, r = 0.629, r = 0.558 respectively). Additionally, a high negative correlation was found between WeeFIM and PedsQL scores (p < 0.001, r = -0.822).**Conclusion:** Our study revealed that mothers had lower levels of education compared to fathers; however, it also demonstrated the relationship between parental education levels and self-efficacy. It is believed that reviewing educational policies could be beneficial in increasing parental self-efficacy. Additionally, it is recommended to employ approaches in daily life that increase independence to enhance the quality of life for children with CP.**Keywords:** Activity, Parent, Participation, Self-efficacy, Cerebral Palsy

## S05

### Düşük ve Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Çocukların Anlatı Becerilerinin Karşılaştırılması

Elif Karadayı<sup>1</sup>, Bünyamin Çıldır<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

**Amaç:** Bu araştırmanın amacı tipik gelişim gösteren çocukların sosyoekonomik düzeye göre anlatı becerilerini karşılaştırmaktır.

**Yöntemler:** Çalışma 4-10 yaş aralığında bulunan 20 yüksek-20 düşük sosyoekonomik düzeye sahip çocukla yürütülmüştür. Sosyodemografik Bilgi Formu ve anlatı becerilerini değerlendirmek için MAIN-TR:Anlatıda Çokdilliliği Değerlendirme Aracı-Türkçe Uyarlaması kullanılmıştır.

**Bulgular:** Çalışmaya katılan çocukların yaş ortalaması  $8,13 \pm 0,82$ 'dir. Sosyoekonomik düzeye göre katılımcıların MAIN-Tr tekrar anlatım, yapısal karmaşıklık tekrar anlatım ve anlama puanı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ( $p < 0,05$ ). Öykü yapısı anlatım, yapısal karmaşıklık tekrar anlatım, içsel durum terimi anlatım ve tekrar anlatım puanı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ( $p > 0,05$ ).

**Sonuç:** Sosyoekonomik düzey çocukların anlatı becerisi gelişiminde öneme sahiptir. Yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ebeveynlerin çocuklarına daha fazla anlatı becerisi fırsatı sunabilmesinin bu durumu etkileyebileceğini düşünmekteyiz.

**Anahtar Kelimeler:** Anlatı Becerisi, Sosyoekonomi, Tipik Gelişim

### Examination of Narrative Skills in Low and High Socio-Economic Levels

Elif Karadayı<sup>1</sup>, Bünyamin Çıldır<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Department of Speech and Language Therapy, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

**Purpose:** The aim of this study was to compare the narrative skills of typically developing children according to socioeconomic level.

**Methods:** The study was conducted with 20 high-20 low socioeconomic children aged 4-10-years. Sociodemographic Information Form and MAIN-TR: Multilingualism in Narrative Assessment Tool-Turkish Adaptation were used to assess narrative skills.

**Results:** The mean age of the children who participated in the study was  $8.13 \pm 0.82$ . A statistically significant difference was found between MAIN-Tr retelling, structural complexity retelling and comprehension score sub-dimensions according to socioeconomic level ( $p < 0.05$ ). No statistically significant difference was found between the sub-dimensions of story structure retelling, structural complexity retelling, internal state term retelling and retelling score ( $p > 0.05$ ).

**Conclusion:** Socioeconomic level is important in children's narrative skill development. We think that the fact that parents with higher socioeconomic status can provide more narrative skill opportunities to their children may affect this situation.

**Keywords:** Narrative Skills, Socioeconomics, Typical Development

## S06

### Duchenne Musküler Distrofili Çocuklarda Uyku Kalitesinin Çift Görev Performansına Etkisinin İncelenmesi

İrem Akar<sup>1</sup>, İpek Gürbüz<sup>2</sup>, Öznur Yılmaz<sup>2</sup>, Numan Bulut<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Altındağ/Ankara

<sup>2</sup>Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Altındağ/Ankara

**Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Duchenne Musküler Distrofili (DMD) çocuklarda uyku kalitesinin çift görev performansına etkisini incelemektir.

**Yöntemler:** 5-12 yaş arası 20 DMD'li çocuk çalışmaya dahil edildi. Çocukların uyku kalitesi Çocuk Uyku Alışkanlıkları Anketi (ÇUAA) ile değerlendirildi. 41 puanın altında değer alan çocuklar normal, üstünde değer alan çocuklar kötü uyku kalitesine sahip olarak gruplandırıldı. Çift görevin, aktivite üzerindeki etkisi 10m'lik mesafede yürüyüş hızı üzerinden değerlendirildi. Çocuklar, motor-motor çift görev (MMÇG) ve kognitif-motor çift görev (KMÇG) koşullarında performans sergiledi.

**Bulgular:** Normal ve kötü uyku kalitesine sahip çocukların yaş ortalaması sırasıyla  $8,40 \pm 1,58$  ve  $8,90 \pm 2,33$  idi ( $p=0,581$ ). Medyan (IQR) ÇUAA skorları; normal uyku kalitesine sahip çocuklarda 38,00 (36,00-39,00), kötü uyku kalitesine sahip çocuklarda 48,00 (44,00-52,00) idi. Normal ve kötü uyku kalitesine sahip gruplar için; MMÇG'nin medyan değerleri sırasıyla %5,22 (-5,76-14,16) ve %6,35 (-0,54-8,65), KMÇG'nin medyan değerleri sırasıyla %12,5 (1,5-21,61) ve %25,85 (21,38-32,16) idi. MMÇG için gruplar arasında bir fark bulunmazken ( $p=0,880$ ), KMÇG için fark istatistiksel olarak anlamlıydı ( $p=0,034$ ).

**Sonuç:** Bu çalışma, DMD'li çocuklarda kötü uyku kalitesinin kognitif bileşenli bir çift görevde daha kötü performansa sebep olabileceğini göstermiştir. DMD'de görülen motor ve kognitif bozukluklar, uyku bozukluğunun yol açtığı artmış kognitif yükün karşılanamamasına sebep olabilir. Ek olarak kötü uyku kalitesi, yürütücü fonksiyonlar ve dikkati bölme yeteneği gibi kognitif süreçleri etkileyerek çift görev performansının daha çok kötüleşmesine yol açabilir. Bu çalışma, DMD'li çocukların yaşadıkları problemlerin sebeplerine dair başka bir bakış açısı sağlayabilir ve hem değerlendirme hem de tedavide uyku faktörünün de ele alınması gerekliliğinin altını çizebilir.

**Anahtar Kelimeler:** Çift Görev, Duchenne Musküler Distrofi, Uyku Kalitesi

### Investigating the Effect of Sleep Quality on Dual-Task Performance in Children with Duchenne Muscular Dystrophy

İrem Akar<sup>1</sup>, İpek Gürbüz<sup>2</sup>, Öznur Yılmaz<sup>2</sup>, Numan Bulut<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Hacettepe University, Graduate School of Health Sciences, Altındağ/Ankara

<sup>2</sup>Hacettepe University, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Altındağ/Ankara

**Purpose:** The aim of this study was to investigate the effect of sleep quality on dual-task performance in children with Duchenne Muscular Dystrophy (DMD).

**Methods:** Twenty children with DMD aged between 5-12 years were included in the study. The sleep quality of children was assessed with Children's Sleep Habits Questionnaire (CSHQ). Children scoring below 41 points were categorized as having normal sleep quality, while those scoring above were classified as having poor sleep quality. The effect of the dual task was evaluated based on walking speed over a distance of 10 meters. Children performed under motor-motor dual-task (MMDT) and cognitive-motor dual-task (CMDT) conditions.

**Results:** The mean ages of children with normal and poor sleep quality were  $8.40 \pm 1.58$  and  $8.90 \pm 2.33$  years, respectively ( $p=0.581$ ). The median (IQR) CSHQ scores were 38.00 (36.00-39.00) for children with normal sleep quality and 48.00 (44.00-52.00) for those with poor sleep quality. For the groups with normal and poor sleep quality, the median (IQR) values of MMDT were 5.22% (-5.76-14.16) and 6.35% (-0.54-8.65), respectively, while the median values of CMDT were 12.5% (1.5-21.61) and 25.85% (21.38-32.16), respectively. There was no difference between the groups for MMDT ( $p=0.880$ ), whereas the difference for CMDT was statistically significant ( $p=0.034$ ).

**Conclusion:** This study has demonstrated that poor sleep quality in children with DMD may lead to worse performance in a cognitive component dual-task. Motor and cognitive impairments seen in DMD may result in the inability to cope with the increased cognitive load caused by sleep disturbances. Additionally, poor sleep quality may further deteriorate dual-task performance by affecting cognitive processes such as executive functions and divided attention. This study may provide another perspective on the causes of problems experienced by children with DMD and underscore the necessity to address sleep factors in both assessment and treatment.

**Keywords:** Dual-task, Duchenne Muscular Dystrophy, Sleep Quality

## S07

### Nörogelişimsel Açından Riskli Preterm Bebek Annelerinin Bebeklerini Beslemeyle İlgili Bilgi, Tutum ve Uygulamalarının İncelenmesi

Seda Nur Kemer<sup>1,2</sup>, Nilay Çömük Balcı<sup>2</sup>, Selen Serel Arslan<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara

<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Samsun

**Amaç:** Nörogelişimsel açıdan riskli preterm bebekler beslenme sürecinde sıklıkla sorun yaşamaktadır ve anneleri yaşamın ilk 6 ayındaki beslenme sürecinde kritik rol oynamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı nörogelişimsel açıdan riskli preterm bebeği olan annelerin, bebeklerini beslemeleriyle ilgili bilgi, tutum ve uygulamalarının incelenmesidir.

**Yöntemler:** Bu çalışma kesitsel-tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmaya, düzeltilmiş yaşı 6 aydan küçük olan ve oral yoldan beslenen 41 nörogelişimsel açıdan riskli preterm bebeğin annesi katılmıştır. Annelerin bebeklerini beslemeyle ilgili bilgi, tutum ve uygulamaları araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınarak son şekli verilen bir anket ile; kaygı düzeyleri ise Spielberger Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri kullanılarak değerlendirilmiştir.

**Bulgular:** Çalışmamız sonucunda annelerin %58,5'inin (n=24) yüksek düzey bilgi ve iyi uygulama düzeyine sahip olduğu, %97,6'sının olumlu tutuma sahip olduğu, bununla beraber annelerin durumluk kaygı düzeyi puanı ortalamasının  $39,29 \pm 12,13$  (min=21, max=65), sürekli kaygı düzeyi puanı ortalamasının  $41,90 \pm 10,86$  (min=27, max=63) olduğu görülmüştür. Bilgi ve uygulama düzeyi arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde ( $p < 0,05$ ,  $r = 0,724$ ), kaygı düzeyleri ile bilgi ve uygulama düzeyleri arasında negatif yönlü yüksek düzeyde korelasyon saptanmıştır ( $p < 0,001$ , sırasıyla  $r = -0,675$ ,  $r = -0,637$ ).

**Sonuç:** Nörogelişimsel açıdan riskli preterm bebek annelerinin yenidoğan yoğun bakım ünitesinden taburcu olurken aldıkları besleme eğitimi, annelerin bebeği besleme ile ilgili bilgi tutum ve uygulamalarını olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte anneler, ev ortamında bebeklerinin beslenmesini sürdürürken kaygı yaşamaktadır. Bunun için beslenme danışmanlığı hizmetlerinin bebeğin büyümesi sürecinde sürekli olmasının, anneler ve bebekleri için daha faydalı sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Anne, Beslenme, Bilgi, Preterm Bebek, Uygulama

### Investigating the Knowledge, Attitudes, and Practices of Mothers of Neurodevelopmentally At-Risk Preterm Infants Regarding Infant Feeding

Seda Nur Kemer<sup>1,2</sup>, Nilay Çömük Balcı<sup>2</sup>, Selen Serel Arslan<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Hacettepe University, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Ankara

<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Samsun

**Purpose:** Neurodevelopmentally at-risk preterm infants often face challenges during the feeding process, with mothers playing a crucial role in infant feeding during the first 6 months of life. Therefore, this study aims to investigate the knowledge, attitudes, and practices of mothers with neurodevelopmentally at-risk preterm infants regarding infant feeding.

**Methods:** This study is a cross-sectional descriptive study. Forty-one mothers of neurodevelopmentally at-risk preterm infants, with a corrected age of less than 6 months and receiving oral feeding, participated in the study. Levels of knowledge, attitudes, and practices regarding infant feeding among mothers were assessed using a questionnaire developed by the researchers and finalized with expert opinion. Levels of anxiety were evaluated using the Spielberger State-Trait Anxiety Inventory.

**Results:** As a result of our study, 58.5% (n=24) of the mothers had a high level of knowledge and good practice, 97.6% had a positive attitude, and the mean state anxiety level score of the mothers was  $39.29 \pm 12.13$  (min=21, max=65) and the mean trait anxiety level score was  $41.90 \pm 10.86$  (min=27, max=63). There was a high positive correlation between knowledge level and practice level ( $p < 0.05$ ,  $r = 0.724$ ), and a high negative correlation between anxiety levels and knowledge and practice levels ( $p < 0.001$ ,  $r = -0.675$ ,  $r = -0.637$ , respectively).

**Conclusion:** The feeding education received by mothers of neurodevelopmentally at-risk preterm infants at discharge from the neonatal intensive care unit positively affects their knowledge, attitudes and practices about feeding their infants. However, mothers experience anxiety while feeding their infants at home. For this reason, it is thought that the continuous provision of nutritional counselling services during the growth of the infant will produce more beneficial results for mothers and their infants.

**Keywords:** Mother, Feeding, Knowledge, Preterm Infant, Practice

## S08

**Çocuklarda Çiğneme ve Yutma Problemleri ile Bakım Verme Yükü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**Sena Nur Begen<sup>1,2</sup>, Selen Serel Arslan<sup>1</sup><sup>1</sup>Hacettepe University, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Ankara<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Samsun

**Amaç:** Bu çalışmanın amacı, çocuklarda çiğneme ve yutma problemleri ile bakım verme yükü arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

**Yöntemler:** Çalışmaya çiğneme ve/veya yutma bozukluğu olan 21 çocuk ve bakımverenleri dahil edildi. Çocukların beslenme şekli(oral,non-oral), öğün sayısı ve öğün süresi kaydedildi. Çocukların dil itme refleksi şiddeti, salya problemleri çiğneme performansları ve yutma bozukluğu semptomları sırasıyla Dil İtme Şiddet Skalası, Salya Şiddet ve Frekans Ölçeği Karaduman Çiğneme Performans Skalası ve Pediatrik Yeme Değerlendirme Skalası ile değerlendirildi. Çocukların çiğneme ve yutma problemlerinin bakım verenler üzerindeki etkisi Beslenme ve Yutma Etki Anketi(FS-IS) ve Bakım Verme Yükü Ölçeği ile değerlendirildi.

**Bulgular:** Çalışmaya yaşları ortalaması 4,2±1,74 yıl olan, %31,8'i(n=8) kız, %61,9'u(n=13) erkek toplam 21 çocuk dahil edildi. Çocukların %52,4'ü(n=11) genetik hastalığa sahip iken %47,6'sı(n=10) serebral palsy tanısına sahipti. FS-IS skoru ile beslenme şekli, salya şiddeti, salya sıklığı, dil itme refleksi şiddeti arasında orta dereceli ( $r=-0,503, p=0,024$ ;  $r=0,632, p=0,002$ ;  $r=0,535, p=0,013$ ;  $r=-0,503, p=0,024$ ), ve FS-IS skoru ile çiğneme performansı, yutma bozukluğu semptomları arasında güçlü ilişki olduğu belirlendi( $r= 0,746, p<0,001$ ;  $r=0,800, p<0,001$ ). Bakımverme yükü ile beslenme şekli, öğün sayısı, salya şiddeti, salya sıklığı ve dil itme refleksi şiddeti arasında orta dereceli ( $r=-0,543, p=0,013$ ;  $r=0,440, p=0,046$ ;  $r=0,663, p=0,001$ ;  $r=0,618, p=0,003$ ;  $r=0,663, p=0,001$ ), ve bakımverme yükü ile çiğneme performansı, yutma bozukluğu semptomları arasında güçlü ilişki olduğu belirlendi( $r=0,803, p<0,001$ ;  $r=0,811, p<0,001$ ).

**Sonuç:** Rehabilitasyon ekibinin önemli bir parçası olan bakım verenler, çocukların çiğneme ve yutma problemlerinden olumsuz etkilenmektedir ve bu durum bakımverme yükü ile ilişkilidir. Bulgular, çocuklarda çiğneme ve yutma bozukluklarıyla ilgili rehabilitasyon programlarının geliştirilmesinde bakım verenlerin önemini vurgulamaktadır. Çocuklarda çiğneme ve yutma problemlerine bağlı olarak yaşanan zorlukları en aza indirmek ve bakım verenleri desteklemek için etkili stratejilerin geliştirilmesi gereklidir.

**Anahtar Kelimeler:** Yutma, Çiğneme, Yutma Bozukluğu, Bakımverme Yükü

**Investigation of the Relationship between Chewing and Swallowing Problems in Children and Caregiver Burden**Sena Nur Begen<sup>1,2</sup>, Selen Serel Arslan<sup>1</sup><sup>1</sup>Hacettepe University, Faculty of Physical Therapy and Rehabilitation, Ankara<sup>2</sup>Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Samsun

**Purpose:** The study aims the investigate relationship between chewing and swallowing problems in children and caregiving burden.

**Methods:** Twenty-one children with chewing and/or swallowing problems, and their caregivers participated in the study. Children's diet(oral,non-oral), meal frequency, and duration were recorded. Tongue thrust severity, saliva problems, chewing performance, and dysphagia symptoms in children were assessed by the Tongue Thrust Severity Scale, Saliva Severity and Frequency Scale, Karaduman Chewing Performance Scale, and Pediatric Feeding Assessment Scale, respectively. The impact of children's chewing and swallowing problems on caregivers was evaluated by the Feeding and Swallowing Impact Survey(FS-IS) and Caregiver Burden Scale.

**Results:** The study included 21 children with 31.8%(n=8) girls and 61.9%(n=13) boys, aged 4.2±1.74 years. Of these children, 52.4%(n=11) had a genetic disease, 47.6%(n=10) had a cerebral palsy. A moderate correlation was found between FS-IS score and child's nutritional status, saliva severity, saliva frequency, tongue thrust severity ( $r=-0.503, p=0.024$ ;  $r=0.632, p=0.002$ ;  $r=0.535, p=0.013$ ;  $r=-0.503, p=0.024$ ), strong correlation was found between FS-IS score and chewing performance, dysphagia symptoms ( $r=0.746, p<0.001$ ;  $r=0.800, p<0.001$ ). A moderate correlation was found between caregiver burden and child's nutritional status, meal frequency, saliva severity, saliva frequency, and tongue thrust severity ( $r=-0.543, p=0.013$ ;  $r=0.440, p=0.046$ ;  $r=0.663, p=0.001$ ;  $r=0.618, p=0.003$ ;  $r=0.663, p=0.001$ ), strong correlation was found between caregiver burden and chewing performance, dysphagia symptoms( $r=0.803, p<0.001$ ;  $r=0.811, p<0.001$ ).

**Conclusion:** Caregivers, an integral part of the rehabilitation team, are adversely affected by the children's chewing and swallowing problems, and this is associated with caregiver burden. These findings highlight the importance of caregivers developing rehabilitation programs for children's with chewing and swallowing difficulties. Effective strategies need to support caregivers and address children's chewing and swallowing problems.

**Keywords:** Swallowing, Chewing, Dysphagia, Caregiver Burden

## S09

### Farklı Odyoloji Kliniklerinde Çalışan Odyologların Takip Ettiği Hasta Protokolleri: Nitel Araştırma

Şule Çekiç<sup>1</sup>, Sümeyye Nur Acar<sup>2</sup>, Zeynep Kırılmaz<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Departmanı, Ankara

<sup>2</sup>Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Yüksek Lisans Programı, Odyoloji Departmanı, Ankara

**Amaç:** Bu çalışmanın amacı farklı odyoloji kliniklerinde çalışan odyologların pediatrik ve yetişkin hastaları değerlendirirken hangi protokolleri izlediğini tespit etmek, test bataryasına hangi testleri dahil ettiklerini belirlemek, geliştirilmesi veya üzerinde durulması gereken noktaların neler olduğuna dair sahada çalışan odyologların görüşlerini almaktır.

**Yöntemler:** Araştırma kapsamında, üniversite hastanesinde ya da devlet hastanesinde çalışan 10 odyolog ile online platformda yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılarak toplanmış, formdaki sorular her odyologa aynı sıra ile sorulmuştur. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur.

**Bulgular:** Farklı kliniklerde çalışan odyologların takip ettiği hasta protokolleri incelendiğinde, odyologların işitme ve vestibüler değerlendirmeyi içeren standart odyolojik test bataryasını eksiksiz şekilde uygulamadığı belirlenmiştir. Pediatrik grupta genellikle yetişkinler ile aynı protokollerin izlenmekte olduğu görülmüştür ayrıca bebekler için serbest saha değerlendirmelerinin her klinikte uygulanmadığı da tespit edilmiştir. Bir klinikte bebekler için herhangi bir odyolojik değerlendirme yapılamamaktadır. Sadece üç klinikte, timpanometrik değerlendirmenin odyometrik testlerden önce yapıldığı belirlenmiştir. Yetişkin vestibüler değerlendirme yapan her klinik pediatrik grupta vestibüler değerlendirme yapmamaktadır.

**Sonuç:** Bu çalışma sonucunda, değerlendirilen kliniklerde farklı yaklaşım gerektiren pediatrik grup ve yetişkin grup için odyolojik test bataryalarının standart ve eksiksiz olmadığı görülmüştür. Bu gruplarda standartlaştırılmış ve özelleştirilmiş bir yaklaşıma sahip olunması daha nitelikli bir odyolojik sağlık hizmeti sunulması açısından önemlidir. Uygulamadaki aksaklıkların, standartlaştırılmış test bataryaları kullanmamanın nedenlerinin gelecek çalışmalarda araştırılması önerilmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Odyoloji Kliniği, Odyolojik Test Bataryası, Pediatrik Müdahale, Protokol

### Patient Protocols Followed by Audiologists Working in Different Audiology Clinics: A Qualitative Study

Şule Çekiç<sup>1</sup>, Sümeyye Nur Acar<sup>2</sup>, Zeynep Kırılmaz<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Ankara

<sup>2</sup>Ankara Yıldırım Beyazıt University, Master's Program, Department of Audiology, Ankara

**Purpose:** The aim of this study is to determine which protocols audiologists working in different audiology clinics follow when evaluating pediatric and adult patients, to determine which tests they include in the test battery, and to obtain the opinions of audiologists working in the field about what points need to be improved or emphasized.

**Methods:** Within the scope of the research, semi-structured interview technique was used with 10 audiologists working in a university hospital or a state hospital on an online platform. The data were collected using the interview form prepared by the researchers, and the questions in the form were asked to each audiologist in the same order. The data obtained were subjected to descriptive analysis.

**Results:** When the patient protocols followed by audiologists working in different clinics were examined, it was determined that audiologists did not fully implement the standard audiological test battery including hearing and vestibular evaluation. In the pediatric group, the same protocols were generally followed as for adults, and sound field assessments for infants were not performed in all clinics. In one clinic, no audiological assessment was available for infants. In only three clinics was tympanometric assessment performed before audiometric testing. Not all clinics that perform adult vestibular evaluations perform vestibular evaluations in the pediatric group.

**Conclusion:** As a result of this study, it was observed that audiological test batteries for the pediatric group and adult group, which require different approaches in the clinics evaluated, were not standardized and complete. It is important to have a standardized and customized approach in these groups in order to provide a more qualified audiological health service. It is recommended that the reasons for the problems in practice and the reasons for not using standardized test batteries should be investigated in future studies.

**Keywords:** Audiology Clinic, Audiological Test Battery, Pediatric Intervention, Protocol

**S10****Özel Gereksinimli Bireyler ile Çalışan Öğretmenlerin / Terapistlerin Çocuklardaki Yaratıcılık Algısı ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi**

Bahar Oba

*Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Drama ve Eğitim Anabilim Dalı, Drama ve Eğitim Bölümü, Ankara*

**Amaç:** Yaratıcılık, çocukların bilişsel gelişimi ve sağlıklı bir şekilde yetişmeleri için önemli bir faktördür. Bu çalışma, özel gereksinimli bireyler ile çalışan öğretmenlerin/terapistlerin çocuklardaki yaratıcılık algısı ile ilgili görüşlerinin incelenmesini amaçlamaktadır.

**Yöntemler:** Araştırma, özel gereksinimli bireylerle çalışan öğretmenler ve terapistlerin yaratıcılık algısını derinlemesine anlamak amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu katılımcılar, farklı uzmanlık alanlarından gelmektedir ve özel gereksinimli çocukların eğitimi ve terapisi konusunda deneyime sahiptirler. Çalışma yaş aralığı 25 ile 44 arasında değişen 28 birey ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %88,9'u kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan mülakat formu, katılımcıların yaratıcılık kavramı hakkındaki görüşlerini anlamak için dikkatlice tasarlanmıştır. Bu form, 4 kapalı uçlu ve 2 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Kapalı uçlu sorular, katılımcıların belirli konular hakkındaki görüşlerini belirlemek için kullanılmıştır. Açık uçlu sorular ise katılımcıların derinlemesine düşüncelerini ve kendi deneyimlerinden örnekler vermelerini teşvik etmektedir.

**Bulgular:** Çalışma yaş aralığı 25 ile 44 arasında değişen 28 birey ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %88,9'u kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcı sonuçları incelendiğinde çocuklardaki yaratıcılığı nasıl tanımlarsınız? sorusuna %54,5'inin çocukların yeni fikirler üretebilme, hayal gücünü kullanabilme ve farklı çözüm yolları bulabilme yeteneği olarak tanımlamıştır. Yaratıcılığın sağlık açısından önemi için %54'ünün çok önemli olduğunu ve yaratıcılığın en çok hangi faktörden etkilendiği sorusuna ise %58,3'ün ebeveyn tutumu cevabı verdiği görülmüştür. Uygulama pratiği açısından en çok çocukların problem çözme yeteneğine katkı sağlayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Açık uçlu sorularımıza cevap olarak ise; çocuklarda yaratıcılığı değerlendirmek için oyunun kullanıldığı ve ilerideki sağlık ve yaşam sonuçları üzerindeki potansiyel etkileri için ise ileride karışılacakları problemlerde daha esnek ve etkili çözümler üretebileceklerini belirtmişlerdir.

**Sonuç:** Bu sonuçlar, özel gereksinimli çocukların eğitimi ve terapisi konusunda çalışan profesyonellerin, çocukların yaratıcılığını teşvik etmek ve geliştirmek için ailelerle iş birliği yapmanın ve oyunun önemini vurgular. Ayrıca, gelecekteki çalışmalarda yaratıcılığın çocukların sağlık ve yaşam sonuçları

üzerindeki etkilerini daha derinlemesine anlamak için daha fazla araştırma yapılması gerektiğini öne sürmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Eğitim, Özel Gereksinimli Bireyler, Yaratıcılık.

**Examining the Opinions of Teachers/Therapists Working with Individuals with Special Needs regarding the Perception of Creativity in Children**

Bahar Oba

*Gazi University, Institute of Educational Sciences, Department of Drama and Education, Drama and Department of Education, Ankara*

**Purpose:** Creativity is an important factor for children's cognitive development and healthy upbringing. This study aims to examine the opinions of teachers/therapists working with individuals with special needs regarding the perception of creativity in children.

**Methods:** The research was conducted using the qualitative research method in order to deeply understand the creativity perception of teachers and therapists working with individuals with special needs. These participants come from different areas of expertise and have experience in the education and therapy of children with special needs. The study was conducted with 28 individuals aged between 25 and 44. 88.9% of the participants are women. The interview form prepared by the researcher was carefully designed to understand the participants' views on the concept of creativity. This form consists of 4 closed-ended and 2 open-ended questions. Closed-ended questions were used to determine participants' opinions on certain topics. Open-ended questions encourage participants to think deeply and give examples from their own experiences.

**Results:** The study was conducted with 28 individuals aged between 25 and 44. 88.9% of the participants are women. When examining the participant results, how would you define creativity in children? 54.5% of them defined it as the ability of children to produce new ideas, use their imagination and find different solutions. It was observed that 54% of the respondents stated that creativity is very important for their health, and 58.3% responded to the question of which factor affects creativity most: parental attitude. They stated that they thought that it would contribute most to children's problem-solving skills in terms of application practice. In response to our open-ended questions; They stated that games are used to evaluate creativity in children and that they can produce more flexible and effective solutions to problems they will encounter in the future for their potential effects on future health and life outcomes.

**Conclusion:** These results emphasize the importance of play and collaboration with families for professionals working in the education and therapy of children with special needs to

encourage and develop children's creativity. It also suggests that more research is needed in future studies to understand more deeply the effects of creativity on children's health and life outcomes.

**Keywords:** Education, Individuals with Special Needs, Creativity.